

Η ΥΠΕΡΜΟΝΤΕΡΝΑ ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Ο Κ. ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ἄρκετὰ ἔχουν γραφεῖ καὶ εἰπωθεὶ μέχρι σήμερα γιὰ τὴν ὑπερμοντέρνα, τὴν πρωτοποριακὴ Νεοελληνικὴ ποίηση, μὰ χωρὶς κανένα πραχτικὸ ἀποτέλεσμα, ἀφοῦ βλέπουν τὸ φῶς μὲ ἀξιώσεις ποιητικῶν μεγαλουργημάτων τραγουδιᾶν «Τὸ τάραγμα τοῦ Νεοῦ», «Στὸ Λεωφορεῖο» κ. λ. π. ὑπογραμμένα ἀπὸ τὸν κ. Φ. Γιοφύλλη. Κρίμας ποὺ ὁ κ. Γιοφύλλης, ὅταν λογικεύεται καὶ ἀφίνεται εἰλικρινὰ νὰ δημιουργήσῃ, πλάθει ὠραίους στίχους, ὅπως εἶναι ἡ «Πρέβεζα» ποὺ ὁ ποιητὴς ἀδράχοντάς τὴ ζωὴ ἀπὸ τῆ γερῆ της, τὴν αἰσιόδοξο δὴν, κἀνει μιὰ ποιητικὴ ἀντιδιαστολὴ στὸ τελευταῖα φερμένο στὸ φῶς τραγούδι τοῦ Καρυωτάκη, «Θάνατος». Ὅμως οἱ καλοὶ στίχοι του, ἔξω ἀπὸ ἀσήμαντες διαφορὰς δὲν ξεφεύγουν ἀπὸ τὴν καθιερωμένη ποιητικὴ ἐκφραστικὴ καὶ νοοτροπία ποὺ εἶναι γραμμένοι καὶ οἱ δόκιμοι στίχοι ὅλων τῶν καλῶν ποιητῶν μας, χωρὶς κανένας τους νᾶχει ἀξιώσεις πρωτοποριακῶν βραβείων, καὶ προθέσεις δημιουργίας Τέχνης. Ἀλλὰ ποιήματα σὰν τὸ «Λεωφορεῖο», δὲν ἀνταποκρίνονται πουνθενά, σὲ καμμιά τάση ἀληθινὴ μῆτε καινούργια, μῆτε παρέχουν ἐλπίδες πὼς ὁποῖος νέος τραβήξῃ ἀσυνλόγιστα τὸν ἴδιο παραδολὸ καὶ ἀνισόρροπο πνευματικὸ δρόμο θὰ καταλήξῃ πουνθενά, ἀφοῦ πιά ὁ σκόπος του δὲν εἶναι νὰ δημιουργήσῃ ποίηση ἀπερίσπαστος ἀπὸ κάθε συνταγή, μὰ νὰ πρωτοτυπήσῃ, ἀδιαφορώντας πῶς, φτάνει νὰ μὴ μοιάζῃ τὸ ἔργο του μὲ κανένα τρόπο πρὸς τὰ καθιερωμένα κλασσικὰ πρότυπα τῆς ποιητικῆς. Παρὰ νὰ καταλήξῃ ἡ ποίηση στὸν ἐπιτηδευμένο παραλογισμό καὶ στὴν αἰσθητικὴ ἀηδία, καλύτερα εἶναι νὰ γυρίσουμε στοὺς καιροὺς τοῦ Παράσχου ποὺ ἐπὶ τέλους παρὰ τὸ ρωμαντισμὸ του καὶ τὴν ἀφόρητὴ καθαρεύουσα, ὑπῆρχε καὶ κάποια πνοή, κάποια συγκίνηση στὸ ἔργο του, στὸ ὁποῖο τουλάχιστον δὲ μυριζύμαστε, ὅπως στὸ «Λεωφορεῖο», μιὰ ξεπνοϊσμένη ὁσμὴ Καβαφικῆς πτωμαίνης.

Βέβαια ὁ νεολογισμὸς στὴν ποίηση, ὅταν κατάλληλα χρησιμοποιεῖται—δρα Καρυωτάκη—τῆς δίνει κάποια φρεσκάδα, καὶ κάποια κοσμοπολιτικὴ λεπτότητα, ἀνταποκρινόμενη ὁπωσδήποτε στὴ σύγχρονη ἀτμόσφαιρα. Ὅταν ὅμως ἡ ποίηση βαφτίζεται σὲ πρωτοποριακὲς κολυμπήθρες ὑποπτου ἱαματικοῦ περιεχομένου γιὰ νὰ ξανανιώσῃ, παθαίνει ὅ,τι ἔπαθε καὶ ὁ κ. Γιοφύλλης ποὺ κατέβηκε δίκην ἀγγέλου σὲ μιὰ παρόμοια κολυμπήθρα. Πῆγε ὁ ἀνθρωπος νὰ γιαιτρέψῃ τοὺς ἀρρώστους, νὰ ξανανιώσῃ τοὺς γερόντους, νὰ δημιουργήσῃ τὴ νέα γέννα, καὶ τὴν ἔπαθε. Δηλαδὴ πῆγε γιὰ μαλλί καὶ βγήκε κουρεμένος. Ὅριστε στίχοι:

Σάλιο νερὸ στὴ μέση, μὲς τὴ στέρνα
καὶ γύρω κοίτονται σὰ σαπισμένοι
σακατεμένοι καὶ ἀρρωστοὶ ἀφισμένοι...

—«Κοίτα καὶ πέρα!»—

Κι ἀργὰ κι ὀκνὰ
σέρνουν τὰ βήματα
γύρω οἱ γερόντοι
—βλαστήμα τα!

δηλαδὴ:

Κι ἀρχίζω τὰ παραπατήματα
καὶ τότε πιά
βλαστήμα τα..

Ὑποθέτουμε πὼς ὁ κ. Γιοφύλλης δὲ θὰ κάνει τὴν «πάπια» καὶ πιστεύουμε πὼς θὰ μᾶς συγχωρήσῃ γιὰ τὴν ἐκφρασὴν μᾶς αὐτῇ, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τοῦ φανῇ χυδαῖα, μῆτε ἀντιασθητικὴ ἀφοῦ τὴ μεταχειρίστηκε ὁ ἴδιος «κάνοντας ποίηση». Ἔτσι λοιπόν, ἀφοῦ ὁ κ. Γιοφύλλης φαντάζεται πὼς μὲ τὸ «Τιφτίφ-τιφτίφ»—στὸ «Λεωφορεῖο» ἐκφράζει βαθεῖες μουσικὲς ἐννοιες καὶ ἀκαθόριστες ψυχολογικὲς συγκρούσεις, ὑποθέτουμε πὼς θὰ εὐχαριστηθεῖ, ὅταν ἀκούσῃ νὰ τοῦ ἀπευθύνεται, ἓνα γενικό, ὁμόφωνο, καὶ ποιητικώτατο «ἀσυχτίρ»...

Κόρινθος 9-1-81

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ

“ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΙΣΩΠΕΙΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ,

ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ & ΓΑΤΑ

(Μῦθος 307)

Δὲν πρέπει νὰ ἐπιμένουμε πάντα πολὺ στὰ ἴδια. Παιάνοντας μὲ τὸν καιρὸ ξεφεύγουμε κιντύνους. Μιὰ νυχτερίδα πέφτοντας ἐπιάστηκε ἀπὸ γάτα καὶ βλέποντας τὸ χάρο της θερμοπαρακαλοῦσε. —Ἀδύνατο, δὲ σ' ἀπολνῶ, κάθε πουλί τὸ τρώω. —Πουλί δὲν εἶμαι, θρήνησε, ποντίκι εἶμαι τὸ ἔρμιο. Κ' ἡ γάτα τὴν ἀπόλυσε κ' ἐσώθη ἡ νυχτερίδα. Πάλι ἓνα σούρουπο ἔπεσε στὰ νύχια γάτας ἄλλης καὶ περικάλια, ἀρχίνησε τὸ θάνατο γροικώντας. —Ἀδύνατο, δὲ σ' ἀπολνῶ, κάθε ποντίκι τρώω. —Ποντίκι, μοιρολόγησε, δὲν εἶμαι, πουλάκι εἶμαι. Κ' ἡ γάτα τὴν ἀπόλυσε κ' ἐσώθη ἡ νυχτερίδα.

ΔΙΑΒΑΤΕΣ & ΠΛΑΤΑΝΙ

(Μῦθος 313)

Ἔτσι καὶ ἄνθρωποι μερικοὶ τόσο ἄντροι βρεθῆκαν, ὅπου τοὺς κακολόγησαν καὶ αὐτοὶ καλὸς τοὺς ποὺ εἶδαν. Στὴν κάψα τοῦ μεσημεριοῦ διαβάτες δυὸ πηγαῖναν. Κι ὡς εἶδαν πέρα πλάτανο τοὺς κλώνους του ν' ἀπλώνει ἡλιοφωριμένοι ὡς εἶτανε στὸν ἥσιο τοῦ ξαπλώσαν. Καμμιά φορὰ σηκώσανε τὰ μάτια τοὺς οἱ φίλοι καὶ βλέποντάς τὸν πλάτανο δίχως καρπὸ, ρωτήσαν. —Ἔτσι ἀκαρπο καὶ ἀνώφελο τὸ δέντρο τοῦτο στέκει; Κι ὁ πλάτανος μουρμούρισε—Ἀχάριστοι γιὰτ' εἶστε; Ἀκόμ' ἀπολαβαίνετε τὸν ἥσιο, τὴ δροσιά μου, καὶ ἀνώφελα μοῦ κρᾶζετε καὶ ἀκαρπα τὰ κλαδιά μου!

ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ

(Μῦθος 314)

Ταξιδεύοντας μιὰ μέρα κάποιοι βρῆκε ἐκεῖ στὸ δρόμο ὅλο σκέψη μιὰ γυναῖκα ποὺ στεκόταν ἡ φτωχή. Σίμωσε κοντά της τότες καὶ χτυπώντας τὴν στὸν ὦμο τῆς ἐρώτησε—Ποιά εἶσαι; Δὲ φοβάσαι μοναχή; —Δὲ μὲ ξαίρεις; Ἡ Ἀλήθεια! τ' ἀποκρίθηκε ἐκείνη. —Καὶ γιὰτὶ τὴ χώρα ἀφῆκες κ' ἤρτες δῶ στὴν ἐρημίαν; Καὶ μὲ μάτια βουρκωμένα τέτοια ἀπόκριση τοῦ δίνει. —Τὸν παλιὸ καιρὸ τὸ ψέμα λίγους εἶχε συντροφιὰ. Ὅμως τώρα στῶν ἀνθρώπων ποὺ θροναῖζει τίς καρδιές ἐγὼ πῆρα τῶν ματιῶν μου καὶ γυρῶ στὶς ἐρημίες.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ